

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ**

**Γενική Γραμματεία Εταιρικού Συμφώνου
Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΣΠΑ)
Γεν. Διεύθυνση Θεσμικής κι Επιχειρησιακής
Υποστήριξης ΕΣΠΑ
Ειδική Υπηρεσία Κρατικών Ενισχύσεων και
Χρηματοδοτικών Εργαλείων (ΕΥΚΕ-ΧΕ)**

ΕΥΚΕ-ΧΕ: 1579

Ταχ. Δ/ση: Νίκης 10, 3ος όροφος
10563 Αθήνα
Πληροφορίες: Αθανάσιος Παπαηλιού
Τηλέφωνο: 210 3742069
Email: a.papailiou@minfin.gr

**Προς: Ε.Υ.Δ. Προγράμματος
Στερεά Ελλάδα
Υψηλάντη 12 - 35131 Λαμία**

Θέμα: Γνωμοδότηση για την ύπαρξη ή μη στοιχείων Κρατικών Ενισχύσεων σε πράξεις προς ένταξη στην πρόσκληση με τίτλο «Ανάπτυξη υποδομών υγείας, αναβάθμιση και επέκταση εξοπλισμού υγειονομικής περίθαλψης, στην Β&Γ-βάθμια Φροντίδα Υγείας – (Νέες πράξεις)»

Σχέτ: Το με αρ. πρωτ. 3312/27-11-204 έγγραφο της Υπηρεσίας σας (αρ. πρωτ. εισερχομένου ΥΠΕΘΟΟ 180080/ΕΥΚΕ-ΧΕ 1579/02-12-2024).

Σε συνέχεια του ως άνω σχετικού με το οποίο μας κοινοποιήθηκε, προς γνωμοδότηση αναφορικά με ενδεχόμενη ύπαρξη στοιχείων κρατικής ενίσχυσης, το σχέδιο πρόσκλησης με τίτλο «Ανάπτυξη υποδομών υγείας, αναβάθμιση και επέκταση εξοπλισμού υγειονομικής περίθαλψης, στην Β&Γ-βάθμια Φροντίδα Υγείας – (Νέες πράξεις)», λαμβάνοντας υπόψη το θεσμικό πλαίσιο των Κρατικών Ενισχύσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, σημειώνονται τα εξής:

1. Σύμφωνα με το σχέδιο της πρόσκλησης, αντικείμενο της δράσης είναι η κάλυψη καταγεγραμμένων αναγκών στις υποδομές Β & Γ-βάθμιας Φροντίδας Υγείας, στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας.

Οι παρεμβάσεις που θα χρηματοδοτηθούν περιλαμβάνονται στη χαρτογράφηση του τομέα σε περιφερειακό επίπεδο συμβάλλοντας και στην Εθνική Στρατηγική Υγείας 2021-2027 και ειδικότερα στον 3ο Στρατηγικό Στόχο της Στρατηγικής Υγείας για την περίοδο 2021-2027:

**Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης**

«Αποτελεσματικότητα, Βιωσιμότητα και Ανθεκτικότητα του Δημόσιου Συστήματος Υγείας», στους Άξονες ΣΣ3: 3.4 Διασφάλιση της οικονομικής βιωσιμότητας του συστήματος υγείας μέσω στοχευμένων επενδύσεων σε υποδομές και εξοπλισμό, 3.6 Βελτίωση της περιβαλλοντικής επίδοσης του τομέα υγείας μέσω εφαρμογής του θεσμού των «πράσινων» δομών υγείας. Η ενίσχυση δεν θα ξεπεράσει το 40% των διαθέσιμων πόρων του ΕΤΠΑ για την υγεία.

Στο πλαίσιο αυτό, θα χρηματοδοτηθούν πράξεις για τον εκσυγχρονισμό και την ενίσχυση των παρεχόμενων υπηρεσιών Β & Γ βαθμίδας Φροντίδας Υγείας από τους φορείς που παρέχουν σχετικές υπηρεσίες.

Ενδεικτικά αναφέρονται επενδύσεις σε υποδομές του τομέα Β & Γ βαθμίδας Φροντίδας Υγείας που αφορούν:

- στον εκσυγχρονισμό κτιριακών υποδομών υγειονομικών μονάδων Β & Γ βαθμίδας Φροντίδας Υγείας και
- στην προμήθεια ιατροτεχνολογικού εξοπλισμού για την κάλυψη ελλείψεων ή για τον εκσυγχρονισμό υφισταμένου.

Ο συνολικός προϋπολογισμός της δράσης ανέρχεται σε 7.000.000,00€.

Δυνητικοί δικαιούχοι είναι:

- Το Υπουργείο Υγείας και εποπτευόμενοι Φορείς του που παρέχουν υπηρεσίες Β & Γ-βάθμιας Φροντίδας Υγείας
- Η 5η Υγειονομική Περιφέρεια Θεσσαλίας & Στερεάς Ελλάδος,
- Οι Κτιριακές Υποδομές Α.Ε.
- Το Γενικό Νοσοκομείο Καρπενησίου,
- Το Γενικό Νοσοκομείο Λιβαδειάς – Το Γενικό Νοσοκομείο Θηβών,
- Το Γενικό Νοσοκομείο Άμφισσας,
- Το Γενικό Νοσοκομείο Χαλκίδας, Το Γενικό Νοσοκομείο Κέντρο Υγείας Καρύστου, Το Γενικό Νοσοκομείο Κέντρο Υγείας Κύμης,
- Το Γενικό Νοσοκομείο Λαμίας.

Ως δυνητικοί δικαιούχοι θεωρούνται και όσοι φορείς έχουν συνάψει προγραμματική σύμβαση με τους παραπάνω αναφερόμενους.

2. Η έννοια των κρατικών ενισχύσεων συνδέεται κατά κανόνα με την έννοια της οικονομικής δραστηριότητας. Ειδικότερα, σύμφωνα με το σημείο 6 της Ανακοίνωσης της Επιτροπής σχετικά με

την έννοια της κρατικής ενίσχυσης όπως αναφέρεται στο άρθρο 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2016/C 262/01), οι κανόνες για τις κρατικές ενισχύσεις εφαρμόζονται μόνο όταν ο δικαιούχος του μέτρου είναι «επιχείρηση». Στο σημείο 7 της ανωτέρω αναφερόμενης Ανακοίνωσης διευκρινίζεται ότι, όπως έχει επανειλημμένα ορίσει το Δικαστήριο, επιχειρήσεις είναι οι «οντότητες που ασκούν οικονομική δραστηριότητα, ανεξάρτητα από τα νομικά καθεστώς που τις διέπει και τον τρόπο χρηματοδότησής τους».

Οικονομική δραστηριότητα θεωρείται κάθε δραστηριότητα που συνίσταται στην παροχή αγαθών ή υπηρεσιών στην αγορά. Η απάντηση στο ερώτημα εάν υφίσταται μια αγορά για ορισμένα αγαθά και υπηρεσίες εξαρτάται από τον τρόπο με τον οποίο οι υπηρεσίες αυτές οργανώνονται στο οικείο κράτος μέλος και συνεπώς μπορεί να διαφέρει από το ένα κράτος μέλος στο άλλο.

Έτσι, ενδέχεται και το ίδιο το Δημόσιο ή ένας κρατικός φορέας να θεωρείται «επιχείρηση» υπό το πρίσμα των κανόνων των Κρατικών Ενισχύσεων. Συνεπώς πρέπει να ελέγχεται κατά περίπτωση εάν ο φορέας που αιτείται χρηματοδότησης στο πλαίσιο της Πρόσκλησης συνιστά «επιχείρηση» υπό την έννοια των κρατικών ενισχύσεων για τη δραστηριότητα που θα ασκήσει στο πλαίσιο της χρηματοδοτούμενης δράσης.

3. Στο σημείο 17 της ίδιας Ανακοίνωσης αναφέρεται ότι «το άρθρο 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης δεν εφαρμόζεται στην περίπτωση όπου το Δημόσιο ενεργεί “ασκώντας δημόσια εξουσία” ή όταν οι δημόσιες οντότητες ενεργούν “υπό την ιδιότητά τους ως δημόσιες αρχές”». Μια οντότητα μπορεί να θεωρηθεί ότι ενεργεί ασκώντας δημόσια εξουσία σε περίπτωση που η εν λόγω δραστηριότητα εμπίπτει στις ουσιώδεις λειτουργίες του κράτους ή συνδέεται με αυτές λόγω της φύσεως, του αντικειμένου και των κανόνων στους οποίους υπόκειται».

4. Ειδικότερα όσον αφορά τον τομέα της ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης (σημεία 24 & 25 της ως άνω αναφερόμενης Ανακοίνωσης), η Επιτροπή έχει κρίνει ότι: «Σε ορισμένα κράτη μέλη τα δημόσια νοσοκομεία αποτελούν αναπόσπαστο μέρος του εθνικού συστήματος υγείας και βασίζονται σχεδόν εξ ολοκλήρου στην αρχή της αλληλεγγύης. Τα νοσοκομεία του είδους αυτού χρηματοδοτούνται άμεσα από τις εισφορές κοινωνικής ασφάλισης και άλλους κρατικούς πόρους και παρέχουν δωρεάν τις υπηρεσίες τους με βάση την καθολική κάλυψη. Τα δικαστήρια της Ένωσης επιβεβαίωσαν ότι, στις περιπτώσεις που υπάρχει η εν λόγω διάρθρωση, οι αντίστοιχοι οργανισμοί δεν ενεργούν ως επιχειρήσεις. Στις περιπτώσεις που υπάρχει αυτή η διάρθρωση, ακόμη και δραστηριότητες που θα μπορούσαν καθαυτές να χαρακτηριστούν ως οικονομικής φύσεως, αλλά ασκούνται αποκλειστικά με στόχο την παροχή μιας ακόμη μη οικονομικής υπηρεσίας, δεν είναι οικονομικής φύσεως. Ένας οργανισμός που αγοράζει αγαθά —ακόμη και σε

μεγάλες ποσότητες — με σκοπό την παροχή μη οικονομικής υπηρεσίας δεν θεωρείται ότι ενεργεί ως επιχείρηση απλά και μόνο επειδή αγοράζει υλικά σε ορισμένη αγορά».

5. Επιπρόσθετα, στα σημεία 203-207 της ανωτέρω αναφερόμενης Ανακοίνωσης επισημαίνεται ότι «Η δημόσια χρηματοδότηση υποδομών που δεν προορίζονται να αποτελέσουν αντικείμενο εμπορικής εκμετάλλευσης εξαιρείται κατ' αρχήν από την εφαρμογή των κανόνων περί κρατικών ενισχύσεων» και «Σε περίπτωση που μια υποδομή χρησιμοποιείται τόσο για οικονομικές όσο και για μη οικονομικές δραστηριότητες, η δημόσια χρηματοδότηση για την κατασκευή της θα εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής των κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις μόνο στον βαθμό που καλύπτει τις δαπάνες που συνδέονται με τις οικονομικές δραστηριότητες.

Αν μια οντότητα συμμετέχει σε οικονομικές και μη οικονομικές δραστηριότητες, τα κράτη μέλη πρέπει να διασφαλίζουν ότι η δημόσια χρηματοδότηση που προβλέπεται για τις μη οικονομικές δραστηριότητες δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί για τη διεπίδότηση των οικονομικών δραστηριοτήτων. Αυτό μπορεί ιδίως να διασφαλιστεί μέσω του περιορισμού της δημόσιας χρηματοδότησης στο καθαρό κόστος (συμπεριλαμβανομένου του κόστους κεφαλαίου) των μη οικονομικών δραστηριοτήτων, το οποίο προσδιορίζεται βάσει ενός σαφούς διαχωρισμού λογαριασμών.

Εάν, σε περίπτωση μεικτής χρήσης, η υποδομή χρησιμοποιείται σχεδόν αποκλειστικά για μη οικονομική δραστηριότητα, η Επιτροπή θεωρεί ότι η χρηματοδότησή της ενδέχεται να μην εμπίπτει καθόλου στο πεδίο εφαρμογής των κανόνων περί κρατικών ενισχύσεων, υπό την προϋπόθεση ότι η οικονομική χρήση παραμένει αμιγώς επικουρική, ήτοι για δραστηριότητα που συνδέεται άμεσα με τη λειτουργία της υποδομής και είναι απαραίτητη για αυτήν ή είναι συνυφασμένη με την κύρια μη οικονομική χρήση της. Αυτό πρέπει να θεωρηθεί ότι συμβαίνει όταν οι οικονομικές δραστηριότητες αναλώνουν τις ίδιες εισροές όπως και οι μη οικονομικές δραστηριότητες, για παράδειγμα υλικό, εξοπλισμό, εργασία ή πάγιο κεφάλαιο. Οι βοηθητικές οικονομικές δραστηριότητες πρέπει να παραμένουν περιορισμένης εμβέλειας όσον αφορά τη δυναμικότητα της υποδομής.»

Όπως διευκρινίζεται στην υποσημείωση 305 της Ανακοίνωσης, η οικονομική χρήση της υποδομής μπορεί να θεωρηθεί βοηθητική, όταν η δυναμικότητα που διατίθεται κάθε χρόνο για μια τέτοια δραστηριότητα δεν υπερβαίνει το 20 τοις εκατό της συνολικής ετήσιας δυναμικότητας της υποδομής.

6. Λαμβάνοντας υπόψη τα ανωτέρω αναφερόμενα στα σημεία 2-5 και εφόσον από την εθνική νομοθεσία τεκμηριώνεται ότι:

α) οι ενισχυόμενες υποδομές δευτεροβάθμιας και τριτοβάθμιας φροντίδας υγείας αποτελούν αναπόσπαστο μέρος του εθνικού συστήματος υγείας,

β) οι προτεινόμενες παρεμβάσεις αφορούν σε κτιριακές υποδομές και εξοπλισμό που δεν χρησιμοποιούνται για την άσκηση οικονομικής δραστηριότητας, αλλά για την παροχή δωρεάν υπηρεσιών υγείας σε ασθενείς (παροχή υπηρεσιών υγείας οι οποίες βασίζονται στην αρχή της αλληλεγγύης και χρηματοδοτούνται άμεσα από τις εισφορές κοινωνικής ασφάλισης και άλλους κρατικούς πόρους) ή η τυχόν οικονομική δραστηριότητα (π.χ. απογευματινά ιατρεία) είναι περιορισμένης εμβέλειας και παραμένει αμιγώς επικουρική (σημείο 5 ανωτέρω),

γ) από την υλοποίηση τυχόν παρεμβάσεων, στις κτηριακές υποδομές, για εξοικονόμηση ενέργειας δεν προκύπτει οικονομική δραστηριότητα (π.χ. πώληση ηλεκτρικής ενέργειας), ήτοι για παράδειγμα διασφαλίζεται ότι ο δικαιούχος δεν προβαίνει σε σύναψη σύμβασης οικονομικού ανταλλάγματος με διαχειριστή δικτύου διανομής ενέργειας, ή διασφαλίζεται ότι ο δικαιούχος δεν αποζημιώνεται με οποιονδήποτε τρόπο για το τυχόν πλεόνασμα ηλεκτρικής ενέργειας που εγχέεται στο δίκτυο διανομής ή το σύστημα (π.χ. αυτοπαραγωγός χωρίς αποζημίωση ηλεκτρικής ενέργειας), ή διασφαλίζεται ότι ο δικαιούχος προβαίνει σε αυτοκατανάλωση χωρίς έγχυση, ή ταυτοχρονισμένο συμψηφισμό χωρίς έγχυση, ή ενεργειακό συμψηφισμό χωρίς έγχυση ενέργειας στο δίκτυο διανομής ηλεκτρικής ενέργειας ή το σύστημα (zero feed-in) μετά το πέρας του έργου και μέχρι τη λήξη της οικονομικής ζωής του συγχρηματοδοτούμενου εξοπλισμού. Ωστόσο, σε περίπτωση ύπαρξης οικονομικής δραστηριότητας δύνатаι να διερευνηθεί η αξιοποίηση της πρόνοιας περί βοηθητικής δραστηριότητας (σημείο 207 της Ανακοίνωσης, ως αναφέρεται στην παράγραφο 4 ανωτέρω) καθώς και

δ) παρέχεται καθολική κάλυψη υπηρεσιών υγείας για όλο τον πληθυσμό της χώρας,

δύνатаι να υποστηριχθεί ότι η χρηματοδότηση των εν λόγω δράσεων δεν ενέχει στοιχεία κρατικής ενίσχυσης.

7. Στο σημείο αυτό επισημαίνεται ότι η πρόσφατη υιοθέτηση της ΚΥΑ με αρ.Γ2α/10666/4.3.2024 «Χειρουργικές επεμβάσεις και άλλες επεμβατικές πράξεις που διενεργούνται πέραν του τακτικού ωραρίου λειτουργίας των νοσοκομείων του Εθνικού Συστήματος Υγείας (Ε.Σ.Υ.) και απαιτούν παραμονή στο νοσοκομείο πέραν της ημερήσιας νοσηλείας» (ΦΕΚ1485 Β') παρέχει δυνατότητα διενέργειας χειρουργικών επεμβάσεων ή άλλων επεμβατικών πράξεων στα Νοσοκομεία του Ε.Σ.Υ. πέραν του τακτικού ωραρίου έναντι αμοιβής που καταβάλλεται από τον ασθενή και αποτελεί έσοδο των νοσοκομείων.

Συνεπώς, εφόσον η ανωτέρω δραστηριότητα δεν διενεργείται στο πλαίσιο του εθνικού συστήματος υγείας που βασίζεται στην αρχή της αλληλεγγύης και δεν παρέχεται δωρεάν με βάση

την καθολική κάλυψη, ενδέχεται να ανακύψουν ζητήματα κρατικών ενισχύσεων, καθώς η χρήση των υποδομών ή/και του εξοπλισμού που περιλαμβάνουν οι συγχρηματοδοτούμενες παρεμβάσεις δύναται να είναι μεικτή (βλέπε σημείο 5 του παρόντος).

Στο πλαίσιο αυτό, σε περίπτωση που ο δικαιούχος αξιοποιήσει τη δυνατότητα διενέργειας χειρουργικών επεμβάσεων ή άλλων επεμβατικών πράξεων πέραν του τακτικού ωραρίου έναντι αμοιβής, προκειμένου να θεωρηθεί ότι δεν ανακύπτουν ζητήματα κρατικών ενισχύσεων είναι αναγκαίο να διασφαλισθεί ότι κατά τη διάρκεια υλοποίησης των πράξεων και έως τον χρόνο απόσβεσης των συγχρηματοδοτούμενων υποδομών και εξοπλισμού, η οικονομική χρήση τους θα παραμείνει περιορισμένης εμβέλειας (βοηθητική), καθώς η δυναμικότητα που θα διατίθεται κάθε χρόνο για τη δραστηριότητα αυτή δεν θα υπερβαίνει το 20 τοις εκατό της συνολικής ετήσιας δυναμικότητας του εξοπλισμού (π.χ. με παροχή στοιχείων που τεκμηριώνουν ότι η χρήση υποδομών ή/και εξοπλισμού για απογευματινά ιατρεία ή/και για διενέργεια χειρουργικών επεμβάσεων ή άλλων επεμβατικών πράξεων έναντι αμοιβής δεν υπερβαίνει το 20% της συνολικής χρήσης τους βάσει -ενδεικτικά-: ωρών χρήσης εξοπλισμού / αριθμού εξετάσεων / αριθμού επεμβάσεων ή άλλης κατάλληλης βάσης προσδιορισμού της δυναμικότητας).

8. Λαμβάνοντας υπόψη τα ανωτέρω αναφερόμενα διευκρινίζεται ότι, προκειμένου να μην ανακύψουν ζητήματα κρατικών ενισχύσεων στις πράξεις που θα χρηματοδοτηθούν μέσω της υπό αξιολόγηση πρόσκλησης πρέπει οι δυνητικοί δικαιούχοι:

- είτε να προσκομίσουν βεβαίωση ότι η υποδομή ή/και ο εξοπλισμός που θα αποκτηθεί μέσω της υποβαλλόμενης προς συγχρηματοδότηση πράξης δεν θα χρησιμοποιηθεί για την άσκηση οικονομικής δραστηριότητας (απογευματινά ιατρεία ή/και απογευματινά χειρουργεία)
- είτε να προσκομίσουν στοιχεία που επιβεβαιώνουν ότι η χρήση της υποδομής ή/και του εξοπλισμού για την άσκηση οικονομικής δραστηριότητας (απογευματινά ιατρεία ή/και απογευματινά χειρουργεία) εκτιμάται ότι θα είναι περιορισμένης εμβέλειας (βοηθητική ήτοι δεν θα υπερβαίνει το 20 τοις εκατό της συνολικής ετήσιας δυναμικότητας του εξοπλισμού) έως τον χρόνο απόσβεσης της υποδομής ή/και του εξοπλισμού.

9. Επισημαίνεται ότι, προκειμένου να διασφαλιστεί ότι δεν τίθεται ζήτημα κρατικών ενισχύσεων καθώς δεν χορηγείται οικονομικό πλεονέκτημα στους αναδόχους, είναι αναγκαίο οι ανάδοχοι να επιλεγούν μέσω ανοικτής δημόσιας διαγωνιστικής διαδικασίας, σύμφωνα με τις γενικές αρχές του ενωσιακού δικαίου περί ανοικτής, διαφανούς, αμερόληπτης και άνευ όρων διαδικασίας (ίση μεταχείριση υποψηφίων αναδόχων, διαφάνεια, δημοσιότητα της διαδικασίας, αναλογικός

χαρακτήρας του ανταλλάγματος του αναδόχου, αρχή του πραγματικού ανταγωνισμού, αρχή της αμοιβαίας αναγνώρισης υπηρεσιών που παρέχονται από ανάλογους φορείς του εξωτερικού).

10. Με βάση τα ανωτέρω αναφερόμενα είναι αναγκαίο στο διατακτικό της πρόσκλησης να προστεθούν:

- Η Ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με την εφαρμογή των κανόνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τις κρατικές ενισχύσεις στην αντιστάθμιση για παροχή δημόσιας υπηρεσίας γενικού οικονομικού συμφέροντος (2012/C 8/02).
- Ο Κανονισμός (ΕΕ) 2023/2832 της Επιτροπής της 13ης Δεκεμβρίου 2023, σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας, οι οποίες χορηγούνται σε επιχειρήσεις που παρέχουν υπηρεσίες γενικού οικονομικού συμφέροντος.

Επιπλέον, στο κεφάλαιο 3 της πρόσκλησης πρέπει να γίνουν οι ακόλουθες προσθήκες:

α) Στο σημείο 3.4 να προστεθεί το εδάφιο «με την επιφύλαξη της τήρησης των κανόνων του ανταγωνισμού και των κρατικών ενισχύσεων».

β) Να προστεθεί εδάφιο 3.7 ως εξής: Έργα που δεν ενέχουν στοιχεία κρατικής ενίσχυσης θα εξεταστούν σύμφωνα με τα οριζόμενα στην Ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με την έννοια της κρατικής ενίσχυσης όπως αναφέρεται στο άρθρο 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2016/C 262/01). Στην περίπτωση αυτή, προκειμένου το σύνολο της δημόσιας χρηματοδότησης της προτεινόμενης δράσης να μην εμπίπτει στους κανόνες περί κρατικών ενισχύσεων, πρέπει να διασφαλιστεί ότι η χρηματοδότηση που παρέχεται για τις συγκεκριμένες δράσεις δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί για διεπιδότηση ή για έμμεση επιδότηση άλλων τυχόν οικονομικών δραστηριοτήτων του κυρίου έργου. Η αποφυγή της διεπιδότησης μπορεί να διασφαλιστεί με την τήρηση ξεχωριστών λογαριασμών, τον κατάλληλο επιμερισμό των δαπανών και με τη διασφάλιση ότι η δημόσια χρηματοδότηση δε στηρίζει άλλες δραστηριότητες.

Επιπλέον, προκειμένου να επιβεβαιωθεί η συμβατότητα του έργου με το δίκαιο του ανταγωνισμού, πρέπει να επιβεβαιωθεί ότι, από την εθνική νομοθεσία & το κανονιστικό πλαίσιο, καταδεικνύεται πως η πράξη αφορά σε δραστηριότητα η οποία εμπίπτει στις ουσιώδεις λειτουργίες του κράτους ή συνδέεται με τις λειτουργίες αυτές λόγω της φύσεως, του αντικειμένου και των κανόνων στους οποίους υπόκειται. Ειδικότερα, είναι αναγκαίο να τεκμηριωθεί ότι οι χρηματοδοτούμενες δραστηριότητες αποτελούν αναπόσπαστο μέρος του εθνικού συστήματος υγείας, βασίζονται σχεδόν εξολοκλήρου στην αρχή της αλληλεγγύης, χρηματοδοτούνται άμεσα από τις εισφορές κοινωνικής ασφάλισης ή/και άλλους κρατικούς πόρους και παρέχουν δωρεάν τις υπηρεσίες τους με βάση την καθολική κάλυψη.

Προκειμένου να αποφευχθεί η χορήγηση οικονομικού πλεονεκτήματος κατά την υλοποίηση των Πράξεων είναι αναγκαίο οι προμήθειες/υπηρεσίες/εργολαβίες να πραγματοποιηθούν μέσω ανοικτής, διαφανούς, αμερόληπτης και άνευ όρων διαγωνιστικής διαδικασίας, με βάση τις διατάξεις της ισχύουσας εθνικής και ενωσιακής νομοθεσίας περί σύναψης δημοσίων συμβάσεων προμηθειών και υπηρεσιών.

Έργα που ενέχουν στοιχεία κρατικής ενίσχυσης θα εξετάζονται σύμφωνα με τα οριζόμενα στο κατάλληλο θεσμικό πλαίσιο των κρατικών ενισχύσεων (π.χ. ΓΑΚ, De Minimis κ.λπ.).

Στις περιπτώσεις, που τελικά κριθεί ότι η προτεινόμενη δράση ή τμήμα δράσης εμπίπτει στο ανωτέρω θεσμικό πλαίσιο, υπάρχει η δυνατότητα δημόσιας χρηματοδότησής της μέχρι του ύψους της έντασης ενίσχυσης που προσδιορίζεται μέσω της χρήσης του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 651/2014 της Επιτροπής της 17ης Ιουνίου 2014 για την κήρυξη ορισμένων κατηγοριών ενισχύσεων ως συμβατών με την εσωτερική αγορά κατ' εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει (Γενικού Απαλλακτικού Κανονισμού) ή του Κανονισμού (ΕΕ) 2023/2831 της Επιτροπής της 13ης Δεκεμβρίου 2023 σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας μέχρι του ποσού των 300.000,00€, ανά περίπτωση.

Επισημαίνεται ότι στην περίπτωση της κρατικής ενίσχυσης το ποσό που υπολείπεται της εγκεκριμένης συγχρηματοδοτούμενης δημόσιας δαπάνης σε σχέση με το συνολικό κόστος του έργου, καλύπτεται από ιδίους πόρους του δικαιούχου.

Για δράσεις που ενέχουν στοιχεία κρατικής ενίσχυσης και θα εξετασθούν στο πλαίσιο του Γενικού Απαλλακτικού Κανονισμού, είναι απαραίτητο να περιέχονται στο φάκελο που θα υποβληθεί προς αξιολόγηση, στοιχεία προκειμένου να εξεταστεί η εκπλήρωση των προϋποθέσεων του Γενικού και Ειδικού Μέρους του Κανονισμού αυτού.

Υπενθυμίζεται ότι για δράσεις που θα εξετασθούν στο πλαίσιο του Κανονισμού (ΕΕ) 2023/2831, είναι απαραίτητο να περιέχεται στο φάκελο του έργου Υπεύθυνη Δήλωση σχετικά με τη σώρευση ενισχύσεων ήσσονος σημασίας καθώς επίσης και να ελέγχεται το σύνολο των προϋποθέσεων επιλεξιμότητας του Κανονισμού.

Έργα που συνιστούν ειδικές περιπτώσεις άσκησης οικονομικών δραστηριοτήτων, οι οποίες παράγουν αποτελέσματα προς το γενικό δημόσιο όφελος και δεν θα μπορούσαν να παρασχεθούν από την αγορά χωρίς την παρέμβαση του κράτους, είναι δυνατόν να συνιστούν Υπηρεσίες Γενικού Οικονομικού Συμφέροντος (ΥΓΟΣ) που ενέχουν στοιχεία κρατικής ενίσχυσης. Στις περιπτώσεις των ΥΓΟΣ το ύψος της δημόσιας χρηματοδότησης του έργου προσδιορίζεται μέσω κατάλληλης χρηματοοικονομικής ανάλυσης προσδιορισμού της αντιστάθμισης, σύμφωνα με το εφαρμοζόμενο δίκαιο των ΥΓΟΣ.

11. Αναφορικά με τον καθορισμό της ΚΤΙΡΙΑΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ Α.Ε. ως δικαιούχου πράξεων, επισημαίνεται ότι ο εν λόγω φορέας δεν συνιστά φορέα που εμπίπτει στα αναφερόμενα στην παρ. 4 του παρόντος περί ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης.

Σύμφωνα με την παράγραφο 14 της Ανακοίνωσης της Επιτροπής 2016 για την έννοια της κρατικής ενίσχυσης, «Η απόφαση μιας δημόσιας αρχής να μην επιτρέψει σε τρίτους να παράσχουν ορισμένη υπηρεσία (π.χ. διότι επιθυμεί την παροχή της υπηρεσίας εσωτερικά) δεν αποκλείει την ύπαρξη οικονομικής δραστηριότητας. Παρά το εν λόγω κλείσιμο της αγοράς, οικονομική δραστηριότητα δύναται να υπάρξει σε περίπτωση που άλλοι φορείς προτίθενται και δύνανται να παράσχουν την υπηρεσία στη σχετική αγορά. Γενικότερα, το γεγονός ότι μια συγκεκριμένη υπηρεσία παρέχεται εσωτερικά δεν έχει σημασία όσον αφορά την οικονομική φύση της δραστηριότητας».

Επομένως, στην περίπτωση που η εν λόγω κατασκευαστική εταιρία οριστεί ως δικαιούχος πράξης έχοντας επιλεγεί για την υλοποίηση ενός έργου με απευθείας ανάθεση, χωρίς δηλαδή να έχει πραγματοποιηθεί ανοικτός διαγωνισμός για την επιλογή της, είναι αναγκαίο να διερευνηθεί περαιτέρω εάν οι σχετικές δράσεις ενέχουν στοιχεία κρατικής ενίσχυσης. Πιο συγκεκριμένα είναι αναγκαίο να διαπιστωθεί εάν πληρούνται σωρευτικά οι προϋποθέσεις του άρθρου 107 παρ. 1 ΣΛΕΕ για την ύπαρξη κρατικής ενίσχυσης:

- α) χρηματοδότηση με κρατικούς πόρους,
- β) χορήγηση οικονομικού πλεονεκτήματος,
- γ) επιλεκτική μεταχείριση,
- δ) επίδραση στις ενδοκοινοτικές συναλλαγές και νόθευση ή απειλή νόθευσης του ανταγωνισμού.

Δεδομένου ότι πληρούνται οι προϋποθέσεις α), γ) και δ) ανωτέρω, είναι αναγκαίο να εξεταστεί εάν υφίσταται χορήγηση οικονομικού πλεονεκτήματος.

Σύμφωνα με το σημείο 68 της Ανακοίνωσης της Επιτροπής σχετικά με την έννοια της κρατικής ενίσχυσης όπως αναφέρεται στο άρθρο 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2016/C 262/01), για να μην χορηγείται οικονομικό πλεονέκτημα στον δικαιούχο, η σχετική χρηματοδότηση πρέπει να καλύπτει μόνο το απολύτως αναγκαίο κόστος των παρεχόμενων υπηρεσιών, βάσει τιμών αγοράς. Δεν πρέπει να αποδίδεται κανενός είδους πλεονέκτημα στον δικαιούχο καθ' οιονδήποτε τρόπο και να μην παρακρατείται οποιοδήποτε ποσό (π.χ. για διαχειριστικά κόστη ή οποιοδήποτε άλλο κόστος) και δεν πρέπει να υφίσταται οποιαδήποτε απομείωση του εγγενούς κόστους λειτουργίας του δικαιούχου που έχει υπό κανονικές συνθήκες χωρίς την ανάληψη του εν λόγω έργου.

Ως εκ τούτου θα μπορούσε να υποστηριχθεί ότι ο συγκεκριμένος δικαιούχος καλύπτει μόνο το απολύτως αναγκαίο κόστος των παρεχόμενων υπηρεσιών βάσει τιμών αγοράς και δεν αποκομίζει οικονομικό πλεονέκτημα, εφόσον:

α) είτε μεταβιβάζει το σύνολο των πόρων της πράξης σε αναδόχους, οι οποίοι επιλέγονται μέσω ανοικτής δημόσιας διαγωνιστικής διαδικασίας, σύμφωνα με τις γενικές αρχές του ενωσιακού δικαίου περί ανοικτής, διαφανούς, αμερόληπτης και άνευ όρων διαδικασίας (ίση μεταχείριση υποψηφίων αναδόχων, διαφάνεια, δημοσιότητα της διαδικασίας, αναλογικός χαρακτήρας του ανταλλάγματος του αναδόχου, αρχή του πραγματικού ανταγωνισμού, αρχή της αμοιβαίας αναγνώρισης υπηρεσιών που παρέχονται από ανάλογους φορείς του εξωτερικού) και δεν παρακρατεί κανένα ποσό (π.χ. για διαχειριστικά κόστη, προμήθεια εξοπλισμού ή άλλες δαπάνες).

β) είτε, εφόσον δεν μεταβιβάζει το σύνολο των πόρων της πράξης σε αναδόχους και παρακρατεί τμήμα της χρηματοδότησης για να υλοποιήσει τμήμα της πράξης, θα πρέπει να πραγματοποιήσει συγκριτική αξιολόγηση, λαμβανομένων υπόψη των όρων υπό τους οποίους διενεργούνται συγκρίσιμες συναλλαγές ανάλογων ιδιωτικών φορέων που έχουν λάβει χώρα σε συγκρίσιμες καταστάσεις, κάτι που προϋποθέτει να προσδιοριστούν κατάλληλα κριτήρια αναφοράς (μελέτη benchmarking για τον προσδιορισμό των τιμών της αγοράς) - (παρ.98-100 της Ανακοίνωσης της Επιτροπής σχετικά με την έννοια της κρατικής ενίσχυσης όπως αναφέρεται στο άρθρο 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης 2016/C 262/01).

Σε κάθε περίπτωση, η Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης του Προγράμματος «Στερεά Ελλάδα» διατηρεί την αρμοδιότητα ελέγχου της επιλεξιμότητας των δαπανών των υπό αξιολόγηση πράξεων.

12. Γενική επισήμανση: Πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή από την οικεία Διαχειριστική Αρχή, όσον αφορά στη χρηματοδότηση πράξεων παραπλήσιου περιεχομένου στον ίδιο δικαιούχο. Ενδεικτικά, σε περίπτωση κατά την οποία ένας δικαιούχος έχει ήδη ή πρόκειται στο άμεσο μέλλον να αναλάβει την υλοποίηση πράξεων με συναφές αντικείμενο, τότε η περιγραφή και διαστασιολόγηση των πράξεων πρέπει να είναι σαφής ακριβής και ξεκάθαρη προς αποφυγή αλληλοεπικαλύψεων ή και ενδεχόμενης σταυροειδούς χρηματοδότησης.

13. Διευκρινίζεται ότι, σε συνέχεια της με Α.Π. 99801/ΕΥΚΕ-ΧΕ1162/27-10-2023 Εγκυκλίου της ΕΥΚΕ-ΧΕ με θέμα «Οδηγίες προς φορείς που εμπλέκονται στη διαχείριση συγχρηματοδοτούμενων δράσεων κατά την προγραμματική περίοδο 2021-2027 αναφορικά με ζητήματα κρατικών ενισχύσεων», εφόσον οι πράξεις που θα υποβληθούν δεν αποτελούν κρατική ενίσχυση και η οικεία ΕΥΔ κρίνει ότι εμπίπτουν στα αναφερόμενα ανωτέρω, δεν απαιτείται η αποστολή των προτάσεων

στην ΕΥΚΕ-ΧΕ. Ωστόσο συστήνεται η οικεία ΕΥΔ να διαβιβάσει στην ΕΥΚΕ-ΧΕ τις προτεινόμενες πράξεις για τις οποίες δεν δύναται να αποφανθεί με ασφάλεια ότι δεν ενέχουν στοιχεία κρατικών ενισχύσεων, ώστε να εξεταστούν διακριτά.

Τέλος υπενθυμίζεται ότι, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην ανωτέρω Εγκύκλιο της ΕΥΚΕ, για την αξιολόγηση της πλήρωσης του κριτηρίου συμβατότητας της εκάστοτε πράξης με τους κανόνες του ανταγωνισμού και των κρατικών ενισχύσεων, είναι αναγκαίο να συμπληρώνεται η λίστα ελέγχου περί ύπαρξης κρατικής ενίσχυσης που έχει κοινοποιηθεί με την με αρ. πρωτ. 115150/ΕΥΚΕ4023/2.11.2016 επιστολή του ΓΓΔΕ & ΕΣΠΑ, αντίγραφο της

Η παρούσα γνωμοδότηση παρέχεται στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της ΕΥΚΕ-ΧΕ και περιορίζεται στην παροχή απόψεων σχετικά με τη συμμόρφωση του υπό κρίση μέτρου ενίσχυσης με τους κανόνες Ανταγωνισμού και Κρατικών Ενισχύσεων της ΕΕ. Επισημαίνεται ότι δεν εμπίπτει στις αρμοδιότητες της ΕΥΚΕ η αξιολόγηση οποιαδήποτε άλλης πτυχής του μέτρου ενίσχυσης, περιλαμβανομένων θεμάτων που άπτονται του δικαίου περί δημοσίων συμβάσεων.

Οι απόψεις της ΕΥΚΕ βασίζονται αποκλειστικά στις πληροφορίες που παρείχε εγγράφως η οικεία Διαχειριστική Αρχή. Εάν οι παρασχεθείσες πληροφορίες αποδειχθούν ελλιπείς ή εσφαλμένες, ή το μέτρο ενίσχυσης δεν υλοποιηθεί σύμφωνα με τις παρεχόμενες πληροφορίες, η ΕΥΚΕ διατηρεί το δικαίωμα να επανεξετάσει τις απόψεις της σε σχέση με αυτές που εκφράζονται στο παρόν έγγραφο.

Παραμένουμε στην διάθεσή σας για κάθε αναγκαία διευκρίνιση.

Ο Προϊστάμενος της ΕΥΚΕ-ΧΕ

Ευάγγελος Στουραΐτης

Εσωτερική Διανομή (Ηλεκτρονικά):

- Γραφείο Αναπληρωτή Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών
- Γραφείο Γενικής Γραμματείας Εταιρικού Συμφώνου Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΣΠΑ)
- Γραφείο Γενικής Διεύθυνσης Θεσμικής και Επιχειρησιακής Υποστήριξης
- ΕΥΚΕ - ΧΕ

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

